

Asketoptørre, Asketoptørrerstilkskive (*Chalara fraxinus*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Hymenoscyphus pseudoalbidus*

Synonymer: *Chalara fraxinea*, *Chalara fraxinus*

Kaldenavn: Asketoptørre, Asketoptørrerstilkskive

Beskrivelse: Asketoptørre skyldes den nye sæksporesvamp *Hymenoscyphus pseudoalbidus*, som stammer fra Asien. Asketoptørre kan genkendes på døde skud i kronerne og døde barkområder på grene og stammer. Inficerede træer mister ofte bladene i august eller september¹. Træer med Asketoptørre danner ofte vanris på stammen og veddet kan blive misfarvet. Svækkede elmetræer oplever ofte sekundære angreb af honningsvamp i rødder og den nedre del af stammen, som dræber træerne efter et eller flere år².

Asketoptørre, Fotos: KU

Forvekslingsmuligheder

-

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Svampen blev først konstateret i Polen i 1990'erne, og har siden spredt sig til store dele af udbredelsesområdet for Almindelig Ask (*Fraxinus excelsior*). Svampen kan kun inficere Asketræer og ses oftest på Almindelig Ask og Smalbladet Ask. Svampen ses i kulturer, unge og gamle skovbevoksninger og på vejtræer². Svampen menes at have spredt sig naturligt til resten af Europa fra Polen vha. vindspredning af dens sporer eller via transport af planter eller træ til skovbrug³. Det kønnede stadie af Asketoptørre er observeret 3 gange i Danmark i perioden 2008-2012, men arten betegnes almindelig i Danmark⁶.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme-hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	3	1	12	16

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for Asketoptørre er vurderet til høj, da sporer spredes med vinden. Sporerne spredes primært om morgenen fra sommer til tidlig efterår³.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevaringsværdi for Asketoptørre er vurderet til høj. Svampen påvirker asketræer i skove, plantager, parker, haver og planteskoler³.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkning af hjemmehørende arter vurderes som høj. Overvågningsdata viste at 50 % af asketræer i Danmark var skadet af Asketoptørre i 2009 og manglede i gennemsnit 40 % af deres bladmasse. Kun få træer i den naturlige population af ask (<5 %) er særligt modstandsdygtige overfor Asketoptørre². Svampen udkonkurrerer aske-stilkskive (*Hymenoscyphus albidus*), som har været en kendt nedbryder af askeblade i over 100 år^{2,4}.

Påvirkning af økosystemer: 3 (høj). Påvirkning af økosystemer vurderes til høj. Elmetræer er naturligt forekommende i mange skove, der betegnes som levesteder af høj naturværdi. Ask er en af de vigtigste løvtræarter efter bøg og eg, og uddøen af denne art vil ændre artssammensætningen i danske skove. Ask er en af de få træarter, der kan klare sig på arealer med høj vandstand, og den ses derfor ofte i fugtige lavninger, hvor bøgen ville få problemer⁵. I Storbritannien er adskillige arter mos, lav, invertebrater, svampe afhængige af asketræer³.

Økonomiske effekter: 3 (høj). De økonomiske effekter for Asketoptørre er vurderet til høj. Skovbruget fælder mange bevoksninger med asketræer og der er udbredte skader i skovene². I Storbritannien vurderes værdien af kommerciel aktivitet relateret til asketræer til 22 millioner pund hvert år. Dertil kommer at skove og træer yder en række økosystemtjenester. Den samfunds- og miljømæssige værdi af disse anslås for asketræer at være ca. 150 millioner pund om året i Storbritannien³.

Helbredseffekter: 1 (ingen). Der kendes ingen helbredseffekter for mennesker.

Total score = 16

Kilder

¹ Thomsen, I.M., Nielsen, L.R., McKinney, L.V. and Kjær, E.D. 2011. Asketoptørre: En trussel for ask i landskabet. Videnblade Park og Landskab 5.26-21. (IGN458)

² Københavns Universitet: Available at <http://ign.ku.dk/samarbejde-raadgivning/myndighedsbetjening/skovsundhed/asketoptoerre/> (IGN457)

³ Sansford, C.E. 2013. Pest Risk Analysis for *Hymenoscyphus pseudoalbidus* (anamorph *Chalara fraxinea*) for the UK and the Republic of Ireland. Forestry Commission.(IGN456)

⁴ McKinney, L.V., Thomsen, I.M., Kjær, E.D., Bengtsson, S.B.K. and Nielsen L.R. (2012) Rapid invasion by an aggressive pathogenic fungus (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*) replaces a native decomposer (*Hymenoscyphus albidus*): a case of local cryptic extinction? Fungal ecology 5 (IGN1541)

⁵ <http://ign.ku.dk/samarbejde-raadgivning/myndighedsbetjening/skovsundhed/andre-loevtraeer/> - besøgt 06.08.2015 (IGN1598)

⁶ Danmarks fugle og natur - Asketoptørre-stilkskive (*Hymenoscyphus subalbidus*) (IGN1616)